

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

592. meddelelse 27. februar 1958

A. Forsøgsresultater

Forsøg med sorter og stammer af frilandstomater

1954—57

Forsøgene er udført ved Blangstedgaard og Virum på henholdsvis svær og lettere lermuldet jord, samt ved Hornum og Spangsbjerg på sandmuldet jord. På Blangstedgaard har forsøgene kun været udført de to sidste forsøgsår.

Forsøgene har omfattet såvel busktomater som almindeligt opbundne og knebne tomater. I førstnævnte gruppe har deltaget 11 numre, hvoraf 2 er udgået i løbet af forsøgsperioden og i sidstnævnte gruppe 17 numre, hvoraf 3 er udgået.

Opgørelsen i omstående bilag er baseret på 10 af ialt 14 udførte forsøg, idet alle 3 forsøg i 1954 samt forsøget ved Hornum i 1957 gav meget lave udbytter af modne frugter. Vejrliget udøver stærk indflydelse på udbyttet af frilandstomater, og i 1954 var det slet, 1955 særdeles godt, medens det i 1956 og 1957 var nogenlunde godt.

Såningen er foretaget i begyndelsen af april i hus, og ca. 1 måned senere er planterne pottet i 10 cm pottes, hvorfra de er udplantet på friland i første uge af juni.

De opbundne tomater er tiltrukket med 2 stammer og knebet over ialt 7 klaser. Busktomaterne har været fritvoksende, ubeskåret og jorden har været halmdækket.

Første plukning har som regel fundet sted i begyndelsen af august, og sidste i begyndelsen af oktober, umiddelbart før den første nattefrost. Ved sidste plukning er også plukket alle udviklede, grønne frugter.

Ved bedømmelsen af sorterne og stammernes dyrkningsværdi er der lagt vægt på ydeevne, tidlighed og kvalitet. For at få et samlet udtryk herfor er i omstående tabel dannet tre værdital, der er lagt sammen til en pointsum, som er grundlaget for klassificeringen.

Disse værdital er beregnet på følgende måde:

Udbyttetal: kg brugbare modne frugter: 3. Tidlighedstal: $2 \times \% \text{ modne i 1. plukkeperiode} + \% \text{ modne i 2. plukkeperiode}$. Kvalitetstal: ($\% \text{ modne, glatte frugter} \div \text{afvigelser i frugtstørrelse under og over 60—70 g} + \text{største typeprocent} + \text{halvdelen af næststørste typeprocent} + \% \text{ frugter med mere end 3 frørum}$): 4 + karakter for indvendig farve.

Af de prøvede sorter og stammer er anerkendt 5 busktomater og 6 almindeligt opbundne og knebne tomater. Disse 11 stammer vedføjles S 1957.

Busktomater

Lbnr. 5. Amarin, Tagenshus S 1957. Ejer: A. Hansens Amagerfrø, Kastrop.

Er temmelig svagt voksende, med spinkle og bløde stængler og tidlig vækstafslutning. Frugterne er små, glatte, fladrunde til runde med fin indvendig farve. Den har givet et meget stort udbytte af modne frugter i 1. plukkeperiode og af brugbare, modne frugter ialt.

Lbnr. 7. Tempo, Toftø S 1957. Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Danske Landboforeningers Frøforsyning.

Er svagt voksende med sluttet vækst og meget spinkle stængler. Planten ret lysegrøn. Afslutter væksten meget tidligt. Frugterne er små, glatte, fladrunde til runde, med mange frørum og god indvendig farve. Af busktomaterne har den givet den højeste procent modne frugter i 1. plukkeperiode. Den modner meget ensartet i klaserne, men kan have lidt tilbøjelighed til griffelar.

Lbnr. 9. Early Chatham, Toftø S 1957. Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Danske Landboforeningers Frøforsyning. Tidligere anerkendt i 1953 som førsteklases stamme ved Statens Trädgårdsförsök, Alnarp, Sverige.

Væksten er middelkraftig med ret stive stængler. Frugterne middelstore, runde til fladrunde med en del ovale. Den har mange frørum og fin indvendig farve. Modner ret ensartet i klaserne. Den er middeltidlig og har givet et stort udbytte.

Lbnr. 10. Lav Busk, Toftø S 1957. Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Danske Landboforeningers Frøforsyning.

Væksten middelkraftig, med ret stive stængler. Frugterne middelstore, nærmest runde og af ret god kvalitet. Modner lidt uens i klaserne. Den er middeltidlig og har af busktomaterne givet det største totaludbytte af modne, brugbare frugter.

Lbnr. 11. Lav Busk, Ny Munkegaard S 1957. Ejer: Fa. J. E. Ohlsens Enke, København. Tidligere anerkendt som Vangede P 1944.

Væksten middelkraftig, med ret stive stængler. Frugterne ret store, fladrunde til runde med mange frørum. Modner lidt uens i klaserne. Den er middeltidlig og har givet et ret stort udbytte.

Opbundne tomater

Af de 6 anerkendte sorter og stammer indenfor denne gruppe er de 5 Bonner Beste.

Bonner Beste er lidt mere kraftig voksende end Dansk Export, med noget stivere stængler og større blade. Den er noget tidligere end Dansk Export, med 4—5 pct. flere modne frugter i 1. plukkeperiode og et højere udbyttensniveau. Frugterne er gennemgående lidt større og mere fladrunde. Den har lidt flere frørum og tendens til grønfarvning omkring frøene.

Lbnr. 23. Bonner Beste, Toftø S 1957. Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Danske Landboforeningers Frøforsyning. Tidligere anerkendt som Toftø P 1944.

Er en meget tidlig og meget yderig stamme, der af de opbundne tomater har givet det største udbytte af modne frugter i 1. plukkeperiode og af brugbare modne frugter ialt. God kvalitet.

Lbnr. 19. Bonner Beste, Hunderup S 1957. Ejer: A/S Dæhnfeldt, Odense. Tidligere anerkendt som Hunderup P 1944.

Er tidlig og giver et stort udbytte af ret ensartede frugter af god kvalitet.

Lbnr. 18. Bonner Beste 1212, Tagenshus S 1957. Ejer: A. Hansens Amagerfrø, Kastrup.

Er tidlig og giver et stort udbytte af ensartede, nærmest runde frugter med meget fin indvendig farve. Frugterne har før fuld modenhed en meget karakteristisk lys gulligrøn farve. God kvalitet.

Lbnr. 22. Bonner Beste, Tagenshus S 1957. Ejer: A. Hansens Amagerfrø, Kastrup. Tidligere anerkendt som Tagenshus P 1944.

Er tidlig og giver et stort udbytte af ret ensartede frugter af god kvalitet.

Lbnr. 21. Bonner Beste, Asco S 1957. Ejer: A/S Chr. Olsen, Odense. Er tidlig og giver et godt udbytte af ret ensartede frugter af god kvalitet.

Lbnr. 26. Marise, Clause S 1957. Ejer: L. Clause, Bretigny-Sur-Orge, Frankrig, repræsenteret ved M. Kock, Vejle.

Er kraftigvoksende, med stive stængler og middelstore, fyldige, mørkegrønne blade. Frugterne er ret store, nærmest runde med tendens til ovale og spidse. Den har mange frørum, men lidt tilbøjelighed til hule frugter. Den ligger i tidlighed mellem Dansk Export og Bonner Beste, og giver et stort udbytte af brugbare modne og grønne frugter.

Abonnement på korte meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan tegnes på ethvert postkontor og hos postbudet under navn af »Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur«.

Abonnementsprisen er 4 kr. om året, postpenge iberegnet.

Anmeldelse om adresseændring må indgives til postvæsenet.

Trykt i 20.000 eksemplarer.

Bilag til 592. meddelelse.

Sorter og stammer af frilandstomater. 1955—57. Gns. 10 forsøg.

Sorter og stammer	% modne frugter			Udbytte i hele plukkeperioden			Frugtstørr. brugbare modne g	% antal fejlfri modne glatte af brugbare modne ialt	% antal modne frugter				Karakter for indiv. farve 0—10	Udbytetal	Tidligheds-tal	Kvalitetst-tal	Point-sum
	1. plukkeperiode	2. plukkeperiode	3. plukkeperiode	modne		grønne kg/a			fladrunde	runde	ovale og spidse	med over 3 frørum					
				brugbare kg/a	ialt kg/a												
<i>Busktomater.</i>																	
5. Amarin, Tagenshus S 1957.....	16	36	48	247	518	210	47	96	48	44	8	49	7.3	82	68	58	208
7. Tempo, Toftø S 1957.....	19	37	44	182	393	179	45	94	49	38	13	70	6.7	61	75	61	197
9. Early Chatham, Toftø S 1957...	7	32	61	234	500	310	70	94	33	49	18	87	7.0	78	46	69	193
10. Lav Busk, Toftø S 1957.....	5	28	67	249	452	406	71	94	37	55	8	47	6.2	83	38	60	181
11. Lav Busk, Ny Munkegaard S 1957	6	30	64	231	467	419	83	89	49	45	6	65	6.2	77	42	59	178
2. Kronbusk.....	6	27	67	220	431	387	69	91	50	43	7	59	6.5	73	39	62	174
1. Busktomat.....	5	26	69	235	438	438	77	90	44	42	14	47	6.3	78	36	55	169
4. Busktomat.....	4	25	71	205	404	413	71	93	50	42	8	47	6.2	68	33	59	160
6. Que 5.....	7	27	66	175	341	430	79	89	45	47	8	61	6.0	58	41	59	158
Gns.....	8	30	62	220	438	355	68	92						73	46	60	180
<i>Opbundne tomater.</i>																	
23. Bonner Beste, Toftø S 1957.....	24	33	43	217	323	110	70	93	54	44	2	43	6.3	72	81	60	213
19. Bonner Beste, Hunderup S 1957.	20	34	46	207	311	120	74	93	62	35	3	47	7.0	69	74	61	204
18. Bonner Beste 1212, Tagenshus S 1957.....	20	34	46	206	272	139	70	95	39	59	2	39	7.3	69	74	60	203
22. Bonner Beste, Tagenshus S 1957.	20	35	45	204	304	122	68	95	53	45	2	40	7.0	68	75	60	203
21. Bonner Beste, Asco S 1957.....	20	34	46	197	310	117	69	94	52	46	2	43	6.7	66	74	60	200
26. Marise, Clause S 1957.....	18	33	49	211	261	299	83	91	30	45	25	69	6.2	70	69	58	197
20. Bonner Beste.....	18	32	50	182	272	142	73	92	55	44	1	43	6.3	61	68	59	188
27. Sirius.....	16	33	51	193	270	220	70	93	52	46	2	24	6.7	64	65	55	184
16. Dansk Export.....	16	34	50	179	243	148	65	96	48	50	2	34	6.7	60	66	58	184
17. Dansk Export.....	16	34	50	178	244	152	65	96	46	52	2	32	7.0	59	66	58	183
12. Dansk Export.....	17	35	48	164	231	132	68	94	41	56	3	34	7.2	55	69	58	182
15. Dansk Export.....	15	34	51	175	239	147	69	95	52	47	1	38	6.8	58	64	59	181
13. Dansk Export.....	15	33	52	174	245	154	67	95	54	45	1	31	6.7	58	63	57	178
24. Dansk Export.....	16	32	52	154	219	160	63	96	55	45	—	35	7.2	51	64	59	174
Gns.....	18	34	48	189	268	154	70	94						63	69	59	191